

YEŞİM SERTBAŞ

'Yoksulluk odaklandığım en önemli nokta'

Araştırdığım kaynaklarda yoksul kadınların yaşamları hakkında gerçekten çok az bilgi vardı. Bulduğum tek tük şey de beni şoke etti. Roman karakterlerimin hayatlarını berbat bir hale getirdiğimi söyleyen birkaç kişi olmuştu. Aslında gerçekte o insanların hayatlarının büyük olasılıkla çok daha sefil olduğunu söyleyebilirim

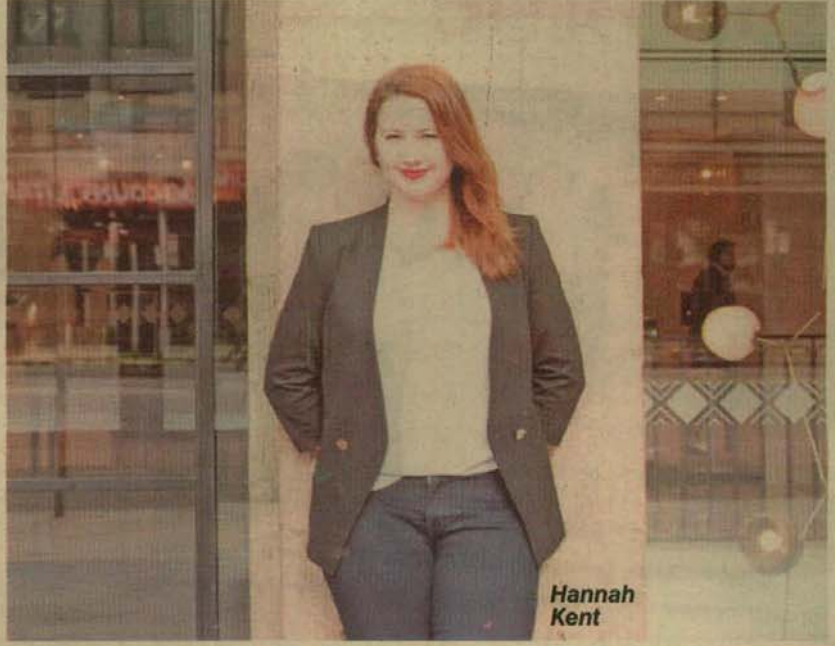
Uluslararası üne sahip yazar Hannah Kent'in Türkiye'de **Yapı Kredi Yayınları**ndan çıkan ilk romanı "Ölü Gömme Törenleri", çok sayıda ödül almış ve tam yirmi üç dile çevrilmişti. Kent, son romanı "Irmağın Cinleri"nde bir kez daha bir kadın öyküsü ile çıkıyor karşımıza. Hannah Kent'le yazma sürecini, yeni bir yazar olarak elde ettiği başarıyı ve tarih boyunca kadınların hayatlarını araştıran hikayeleri anlatmanın önemini konuştuk.

■ Bu kitabı yazma fikrinin bir önceki kitabınız "Ölü Gömme Törenleri" için yaptığınız araştırma sırasında ortaya çıktığını biliyorum. Sizi bu hikayeye çeken neydi? "Irmağın Cinleri"ni nasıl yazmaya karar verdiniz?

Bu aslında oldukça eğlenceli bir hikaye. "Ölü Gömme Törenleri" kitabım için bir araştırma yaparken bu kitabın hikayesiyle ilgili bir makaleye denk geldim ve aslında ilk başta "bunu mutlaka yazmalıyım" gibi birşey geçmedi aklımdan. Fakat hepimiz, özellikle de bir okuma ritmine sahip olanlar okuduğumuz bütün metinlerde pek çok küçük hikâye ve başka hayatlara dair bakış açılarıyla karşılaşırız. Bunları unuttuğumuzu sanırız ama aslında sürekli kendilerini bize hatırlatmaya devam ederler. Genelde belirli insanlar ve durumlar hakkında bir merakımız vardır. Ve bu merak bizi kolay kolay terkmez. "Ölü Gömme Törenleri" üzerine çalışırken ve İzlanda'daki kaynakları tercüme etmekten artık iyice bezmişken aklıma eski gazetelelere de bakma fikri geldi. Çünkü bilhassa İngiltere'de kentsel yayınlann yabancı ceza davalarına sıklıkla değindiğini biliyordum. Konuyla ilgili bulabildiğim herşeyi okudum ve sonunda Anne Roche adında bir kadınla ilgili çok küçük bir makaleyle karşılaştım. O zaman makalede "ileri yaşta" diye tanımlanan bu 40'li yaşlardaki kadın çok ciddi bir suçla itham ediliyordu. Suçun kendisi, okuduğum materyal açısından sıra dışı değildi. Beni cezbeden şey onun savunmasıydı. Savunmasında işlediği suç nedeniyle sorumlu tutulamayacağını, suçsuz olduğunu, çünkü yapmaya çalıştığı şeyin cin çıkarma olduğunu söylüyordu. Kendisini bir peri doktrini olarak tanımlıyordu. "Aman Tanrım bu kadın da kim?" diye düşündüğümü hatırlıyorum. Sonrasında hikayeyi her zaman yaptığım gibi defterime kaydettim. Yayıncım yeni bir hikayem olup olmadığını sorduğunda da ortaya bu kitap çıktı.

■ O dönemlerde yaşamış insanların, özellikle de kadınların dünyasını oldukça iyi tasvir ediyorsunuz. Yaratmış olduğunuz bu dünya neden bu kadar önemli? Ayrıca kitabınız için nasıl bir araştırma yaptığınızı da merak ediyorum. Biraz bahsedebilir misiniz?

Anne Roche ile ilgili makaleyi ilk okuduğumda, onun bir deli olduğunu düşündüm. Araştırma sürecinin çoğu o dönem ve insanları hakkında bilgi edinmek, inanç sistemlerinin doğasını anlamaya çalışmak, Katolik inancıyla mitolojinin içi içe geçmesini, bu ikisi-

Hannah Kent

ni aynı dünya görüşüne dahil etmelerinin nedenini anlamaya çalışmakla geçti. Empati duygusundan çıkmak istedim, batıl inançlı, okuma yazma bilmeyen, fakir köylü klişesini devam ettirmek yerine, yaptıkları şeyin nedenini anlamaya çalıştım. Kendimi, bu kadının yaşadığı dünyayla tanıştırmalıyım. Bu, benim için araştırma sürecinin en önemli aşamalarından biriydi. Çünkü zamana ve mekana aşına olunmayan durumları yazmak hoşuma gidiyor. İlk önce Anne Roche denen bu kadın hakkında ne bulabileceğime baktım. İnternette onun hakkında birşey bulmak için çok zaman harcadım. İnternette çok sayıda şecere araştırması için kullanılan materyal var. Mahalle kayıtlarından Ancestry.com'a, akademik kaynaklara kadar aklıma gelen her yere baktım ama hiçbir şey bulamadım. Bir sonraki adım, onun içinde yaşadığı dünyayı öğrenmekti. O dönemin İrlanda'sını anlamak için birçok tarih kitabı okudum. Sonra daha derine indim ve açıkçası bu beni çok zorladı. Çünkü kadınlarla ilgili bulabildiğim tek şey genelde fakir ev kadınlarının gündelik hayatlarıydı. Cinsiyet ve yoksulluk benim işimde odaklandığım en önemli noktadır. Bu ikisinin kesişmesi ilgimi çekiyor. Araştırdığım kaynaklarda yoksul kadınların yaşamları hakkında gerçekten çok az bilgi vardı. Bulduğum tek tük şey de beni şoke etti. Roman karakterlerimin hayatlarını berbat bir hale getirdiğimi söyleyen

birkaç kişi olmuştu. Aslında gerçekte o insanların hayatlarının büyük olasılıkla çok daha sefil olduğunu söyleyebilirim.

■ İlk romanınız çok başarılı oldu. "Irmağın Cinleri"ni yazarken bunun baskısını üzerinizde hissettiniz mi? Yoksa birinci deneyimden sonra ikinci kitabın daha mı kolay olacağını düşünüyorsunuz?

Hayır hiç hissetmedim. Hatta "Ölü Gömme Törenleri"ni yazarken "bu işi daha önce hiç yapmadım, hem bir roman nasıl yazılır ki" gibi şeyler düşünüyordum. Bu romanı yazarken de "ikinci roman nasıl yazılır ki?" gibi şeyler düşündüm. Bir kılavuzunuz bile yokken birşeyler yaratmaya çalışmanın aynı genel endişesini yaşadım. Hatta bu endişem bir dereceye kadar arttı da diyebilirim. Çünkü ilk romanım aynı zamanda doktora tezimdi. Bu yüzden "kitabımı iki tez uzmanı, ailem ve 4 kişi falan okursa şanslıyım" diye düşünüyordum. Muhtemelen yeni bir projenin başlangıcında ortaya çıkan olağan güvensizlikler nedeniyle 3 ayı falan boş bir sayfaya bakmakla geçirdim. Çalışmaya başlamak için de kendi kendimi ciddi telkin etmem gerekti.

■ Yeni yazar adayları için herhangi bir tavsiyeniz var mı?

Bir kitabı sadece berbat bir ilk taslak, biraz daha iyisi ikinci bir taslak ve hepsinden iyi üçüncü bir taslaktan sonra tamamlayabilirsiniz. Yani sabırlı olmalısın. Sürece güvenmelisin. İlk denemeniz muhtemelen başarısız olacaktır ama çalışmaya devam edin. Ayrıca kendinizi hazır hissetmek için beklemeyin. Çünkü kendinizi asla hazır hissetmeyeceksiniz. Yazmanın belirli bir yolu olmadığını unutmayın. Herkesin kendine özgü bir tarzı var ve herkesin kendisi için neyin işe yaradığını bulması ve buna inanması gerekir.

Irmağın Cinleri

Hannah Kent

Çev: Ziya

Celayiroğlu

Yapı Kredi Yayınları

380 s.